

11

Series of the month of Ramadan
زنجیرا ہیفا رہمہ زانی

QUESTIONS AND ANSWERS ON THE
RULES OF FASTING

پرسیار و بہر سق

لسہر ٹہ کامین سہر فتران

مزگہفت
www.mzgaft.com

بہرہہ فکرن :
بیکہس اسماعیل عمر

پرسیار و بهرسف

لسهه نهکامین سهه فتران

به رهه فکرن

بیکهه سهه اسماعیل عمر

مزگهفت

www.mzgaft.com

زنجیرا هہیفا رہمہ زانی

بہرہ فکرن : بیکہس إسماعیل عمر

دیزایننا ناہہ روکی: سایتی مزگہفت

دیزایننا بہرگی: ژیگر سیتہی

ہہژمارا زنجیری: (11)

ژ بہرہ میئن: سایتی مزگہفت www.mzgaft.com

پیش‌ه‌کی

په‌سن و سوپاسی ههر بۆ خودی بن، و سه‌لاوات و سلاقین وی
لسهر پی‌غه‌مبه‌ری وی بن، و بنه‌مال و هه‌قالین وی هه‌مییا، و ههر
ئیکێ بقه‌نجی دو‌یفکه‌تنا ریکا وان بکه‌ت. دیشه‌:

ئه‌فه نامیلکه‌کا کورته لسهر به‌رسف‌دانا چه‌ند پرسه‌یین گرنگ لدور
ئه‌حکامین دانا زه‌کا‌تا سهر فتران، بتایبه‌تی ئه‌و پرسیارین زی‌ده ده‌ینه
دوباره کرن، و ئه‌و پرسیارین کو به‌رسفا وان فه‌ره لسهر ههر
موسلمانه‌کی ئه‌و بزانیته‌، بۆ هندی دا یی پاراستی بیت ژ خه‌له‌تی و
گونه‌هی، و بشیت ئه‌فی ئه‌رکی هه‌نی بشیوه‌کی دروست لسهر ملین
خۆ بدانیته‌ و بجه‌ بینیت، له‌وما به‌لگه‌یین شه‌ری و پشت
به‌ستن ب گوتنا زانیین باوه‌ری بکورتی به‌رسفا چه‌ند پرسیاران ژ
لای نفیسه‌ری فه‌ یین هاتینه‌ دان وفقه‌ الله، ژ خودی دخوازم لمن
نه‌گریته‌ لسهر خه‌له‌تی، و ته‌وفیق دا بیت لسهر به‌رسف‌دانی، و
بکه‌ته‌ جه‌ی مفای و وه‌رگرتنی بۆ هه‌می موسلمان. والحمد لله اولاً
وآخرأ.

ئه‌گهر ئی ناقلی‌کرنه "زکاة الفطر" بقی ناخی چییه ؟

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد.

ده‌ستپیکێ ژ خودی دخوازم ئه‌و ب قه‌نجی، و دلۆقانییا خو دگهل مه‌ بکه‌ت، و هه‌ر خێر، و به‌ره‌که‌تی، و ته‌ناهیی و ئه‌رزانیی لسهر ملله‌تی مه‌ بدارێژیت، و هه‌می ملله‌تین موسلمانان ل گونه‌ه و خه‌له‌تی و کیماسیین مه‌ بوریت، و لمه‌ خوش بیت، مه‌ د فی هه‌یفا پیروز و پتر خێر دا ژ که‌سانیت بیبه‌هر نه‌ دانیت، بتایبه‌تی ل ئه‌قان ده‌هکین دوماهیی، و ئه‌و شه‌فا بقه‌در دگهل عه‌مه‌له‌کی صالح، و قه‌بیل ب رزقی مه‌ هه‌میا بکه‌ت... ئامین.

ئه‌ف نافه‌ یی ژ وی چه‌ندی هاتی لده‌می ئه‌م دوماهییک فتره‌ دکه‌ین ژ هه‌یفا په‌مه‌زانا پیروز کو مروّف دکه‌فیته‌ دشه‌فا جه‌ژنی دا، و د فی شه‌فی دا په‌رسته‌نک لسهر مروّفی فه‌رز دبیتن ئه‌و ژی دانا زه‌کاتا سهر فترانه‌، ئه‌ف په‌رسته‌نه‌ هه‌بوونا وی گرێداییه‌ ب دوماهییک فتره‌ ژ هه‌یفا په‌مه‌زانا پیروز ژبه‌ر هندی ناخی وی کرینه "زکاة الفطر"

ئه‌رێ مه‌ره‌م و حیکمه‌ت ژ زه‌کاتا سه‌ر فتران چیه‌؟

زه‌کاتا سه‌ر فتران گه‌له‌ک حیکمه‌تا بخۆ فه‌ دگرت ئیک ژوان حیکمه‌تا ئه‌وه: مرۆف ب دانا ئی زه‌کاتی دبیته‌ خودانی نه‌فسه‌کا پاقر، چونکی مرۆف ماله‌کی ده‌ردئێخیت، و هندیکه‌ ماله‌ لبه‌ر دلێ مرۆفی بی شرینه‌، به‌لێ ده‌می مرۆف ئه‌فی مالی ده‌ردئێخیت و پێشکێشی هه‌ژاران دکه‌ت ل وی ده‌می ده‌رون، و دلێ مرۆفی ئارام دبیت .

هه‌روه‌سا ئیک ژ مفايیت وی پێغه‌مبه‌ری ﷺ بخۆ یا دیارکری ده‌می دبێژیت: (زكَاةَ الْفِطْرِ طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ)⁽¹⁾

ئانکو: زه‌کاتا سه‌ر فتران پاقریه‌که‌ بو مرۆفی پوژيگري ژ هه‌ر گوته‌نه‌کا زیده‌ یان کریاره‌کا نه‌ جوان کر بیت، کو پوژیا وی کیماسی که‌تبی، ب ده‌ریخستنا ئی زه‌کاتی ل دوماهییک روژا په‌مه‌زانی دی وی کیماسی تژی که‌ت .

هه‌روه‌سا ژ حیکمه‌تین ده‌ریخستنا زه‌کاتا سه‌ر فتران ئه‌وه، هاریکارییه‌که‌ بو هه‌ژاران، و که‌یفخوشیه‌که‌ بو دلێت وان، و ل پوژین جه‌ژنی ئه‌و ژی به‌شداریی د ئی خوشیی دا بکه‌ن،

(1) سنن ابن ماجه (١٨٢٧) سنن ابی داود (١٦٠٩)

و دهستی خو لبه چ که سان دريژ نه کهن، و وه کی بی منه تیه کی بو
وان چیبیت ژ خواستی، و سوپاسیا خودی یه، وه ده برین و
ئاشکرا کرنا نیعمه تین خودی لسهر مروّفی ب ئه گه ری ته مام بینا
هه یفا په مه زانی، و سانا هیکرنا فی هه یفا پیروژ و پری خیر و
به ره کهت لسهر مروّفی.

حوکم زہکاتا سہر فتران چییہ ؟

ھندیکہ زہکاتا سہر فترایہ پھرستنه کہ ژ پھرستنین فہرز، یین کو خودی تہعلا کریہہ ئہرک لسہر ھہر تاکہ موسلمانہ کی ژ فی ئوممہ تی، و بہ لگہ لسہر فی چہندی گوتنا خودی تہعالیہ، و ھہروہسا سوننہ تا پیغہمبہری خودی یہ ﷺ ھہروہسا ئیجماع یان ئیک دہنگیا زانایان ژ یال سہر ھہی.

بہ لگہ ژ گوتنا خودی ئہوہ دہمی دیبژیت: {قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا} (1). ھندہک ژ سہلہ فان دیبژن تہفسیرا فی ئایہ تی {زَكَّاهَا} مہبہست پی زہکاتا سہر فترانہ، و ھہروہسا ئہو ب شیوہ کی گشتی دکہ فیتہ لبن گوتنا خودی دہمی دیبژیت: {وَأَتُوا الزَّكَاةَ} (2) ئانکو: زہکاتی بدہن. و زہکاتا سہر فتران ژ ی جورہ کی زہکاتی یہ.

و بہ لگہ ژ سوننہ تا پیغہمبہری ﷺ فہرموودہیا عبد اللہ بن عمر خودی ژ وان رازی بیت دہمی دیبژیت: " أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَضَ زَكَاةَ الْفِطْرِ مِنْ رَمَضَانَ، عَلَى النَّاسِ " (3)

ئانکو: پیغہمبہری ﷺ زہکاتا سہر فتران یا فہرز کری لسہر مروؤ فان. موسلمانان.

(1) [الشمس: ۹]

(2) [البقرة: ۴۳]

(3) سنن النسائي (۲۵۰۳)

ہہروہ سا چہ نندین زانایا ئیک دہنگیا فہ گواستی کو ہندیکہ دانا
زہ کاتا سہر فترانہ ٹہرکہ د ئیسلامی دا .

ژٹان بہ لگان بؤ مہ دیار دبیت کو حوکمی دانا زہ کاتا سہر فتران ب
پہرتووکا خودی و ب سونہتا پیغہ مہری ﷺ و ب ئیک دہنگیا
زانایان تشتہ کی ٹہرکہ لسہر ہہر تاکہ موسلمانہ کی .

حوکم ٲی زہکاتا سہر فتران نہدہت چییہ؟

بٲگومان ٲہو کہ سہ دی ٲی گونہ ہکار بیت و ژ گونہ ہٲت مہزنہ، چونکی ہہر کہ سہ کی کہ متر خہمی ٲفہرزہ کی دا بکہت یان بجہ نہ ٲینت بٲگومان ٲہو کہ سہ کی ٲی گونہ ہکارہ، چونکی ٲہو ژ ٲی عیبادہتہ کی فہرزہ وہ کی نفٲژی و ہہر عیبادہتہ کی فہرزہ بہ لگہ ٲین قورٲائی و سوننہ ٲی، ہہر وہ کی ژ فہرموودہیا عبد اللہ بن عمر خودی ژ وان رازی بیت ہاتیہ فہ گوہاستن: اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُخْرِجُ صَدَقَةَ الْفَطْرِ قَبْلَ أَنْ يُخْرَجَ " ٲانکو: ٲیغہ مہری خودی زہکاتا سہر فتران دہردٲیخست بہری ب دہرکہ فٲت بو کرنا نفٲژا جہ ژنی .

و تہ مامییا فہرموودی دیٲٲت: " وکان یأمرنا اَنْ نُخْرِجَها قَبْلَ الصَّلَاةِ، وکان یُقَسِّمُها قَبْلَ اَنْ یُنصَرَفَ، ویقولُ: اَغْنُوهُمُ عَنِ الطَّوَافِ فِي هَذَا الْیَوْمِ ". ٲانکو: و فہرمان لمہ دکر ٲہم زہکاتا خوٲ دہریخن بہری کرنا نفٲژی، و بہ لافہ دکر بہری بجٲت، و دا بیٲت: ٲہوان زہنگین بکہن دٲی رٲژی دا ٲانکو ٲی منہت بکہن ژ لیگہ ریانی⁽¹⁾.

(1) رواہ ابن حجر العسقلانی، فی الدراییۃ، عن عبد اللہ بن عمر، الصفاہة أو الرقم: 274/1، أصلہ فی الصحیحین عن ابن عمر

زه‌کاتا سهر فتران لسره کي واجبه ؟

بو به‌رسفدانا في پرسيارى ئەم دى زفرين بو فه‌رمووده‌يا عبدالله بن عمر خودى ژ وان رازى بيت ده‌مى گوټى: " أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَضَ زَكَاةَ الْفِطْرِ مِنْ رَمَضَانَ، عَلَى النَّاسِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ عَلَى كُلِّ حُرٍّ، أَوْ عَبْدٍ ؛ ذَكَرَ أَوْ أَنْتَى مِنَ الْمُسْلِمِينَ " (1).

ئانكو: زه‌کاتا سهر فتران خودى ته‌عالا يا فه‌رز كرى لسهر ههر تاكه موسلمانه كى ئەفجا چ يى ئازاد بيت يان به‌نده بيت يان نير بيت يان مې بيت، هه‌روه‌سا دريوايه‌ته‌كا دى دا هاتيه: (وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ئانكو: لسهر يى بچيك و يى مه‌زن ژ موسلمانى واجبه.

هه‌روه‌سا يا دروسته زه‌کاتا سهر فترين زاروټى هيش نه هاتيه دونيايى ژى به‌يته‌ده‌رئىخستن، به‌لى نه واجبه بتنى خيره و باشه، و ئەفه يا ژ ئيمامى عوسمانى كورئ عه‌فانى به‌جه‌ بووي.

(1) سنن النسائي.

نهری ما دی پیش کەسێ دین قە هیته ده رئیخستن؟

به لێ دی پیش ویقه هیته ده رئیخستن، چونکی نه قه ب نه فسی قه گریدایه فیجا چ یی ب عاقل بیت، یان یی دین بیت، به لێ وه لی نه مرئ وی دی دهت، ئانکو نه و کەسێ وی خودان دکهت، نه فجا چ برا بیت یان باب بیت یان نه و کەسێ کار و بارین وی بریقه دبهت دی زه کاتا سهر فترین وی دهت .

چ‌ ت‌شت ده‌یته دان ژ زه‌کاتا سهر فتران ؟

خۆران ده‌یته دان، ئانکو قویتی ئه‌و کومه‌لگه‌هه‌ دخۆت ژ وی ده‌یته ده‌رئ‌ی‌خستن، ف‌ی‌جا چ‌ برنج بیت یان گه‌نم یان جه‌ه یان ئار...هتد. ههر وه‌کی عبدالله بن عمر فه‌ دگوه‌ی‌زیت کو پی‌غه‌مبه‌ری خودی ﷺ زه‌کاتا سهر فتره‌ یا فه‌رز کری صاعه‌کی ژ خۆارنی .

هه‌روه‌سا مه‌رج نینه‌ تۆ بچی برنجی ل هه‌میا گرانتر بکری و تۆ بده‌ی ، یان چ‌ برنجه‌کی ژ هه‌میا خراپتر تۆ وی بده‌ی، به‌لکی ئه‌و جوری قویتی تۆ و خ‌یزانا ته‌ ژئ دخۆن وی بده‌ یا نافنجی، ههر وه‌کی خودی ته‌ع‌الا دی‌ی‌ت: { مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ } (1)

(1) [المائدة: ٨٩]

دہریخستنا زہکاتا سہر فتران کہنگی دہیتہ دان؟

سہبارہت دہریخستنا زہکاتا سہر فتران دوو دہم دیت بو ہین
(وقت الوجوب . وقت الإجزاء)

وقت الوجوب: ئەفہ ئەو دہمہ بی کو ئەرکہ لسہر مروئی ئەو د فی
دہمی دا دہریخیت . چونکی ئەگەر ژ فی دہمی دہریکہفیت، و مروئی
نہ دہریخستبیت!! ہینگی مروئی دی بی گونہہکار بیت، و ئەجرئ
زہکاتی ناگہیتہ مروئی، و ئەفہ مخالفی سوننہتا پیغہمبہریہ ﷺ .
و ئەو شہفا جہژنی یہ و سپیدہہییا وی، بہری نفیژ بہیتہ کرن،
ہەر وہکی پیغہمبہر ﷺ دبیژیت: (تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى
الصَّلَاةِ، فَمَنْ أَدَّأَهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَّقْبُولَةٌ، وَمَنْ أَدَّأَهَا بَعْدَ
الصَّلَاةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ " (1).

ئانکو ہەر کہسہکی بہری نفیژا جہژنی بہیتہ کرن زہکاتا سہر فتران
بدہتن ل وی دہمی دی بو ہیتہ ہژمارتن ژ زہکاتا سہر فتران و
خودی دی ژئ قہبیل کہت، بہلی ہەر کہسہکی گیرو بکہت ہہتا
پشتی نفیژا جہژنی ل وی دہمی بو ناہیتہ ہژمارتن زہکات بہلکو دی
بیتہ سہدہقہ وہکی ہەر سہدہقہکی . و دی ژ خیر و پاداشتی زہکاتا
سہرفتران ہیتہ بی بہہر کرن، و دی بی گونہہکار بیت ئەگەر ژ
قہستا وہکر بیت، ہہروہسا دہمہکی دی بی ہہی صہحابہ رازی

(1) [الإسراء: ۲۳]

بوونا خودی لسەر وان بیت دگوتن: روژەکی یان دوو روژان بەری جەژنی دەستیری بۆ مە ھاتبوودان کو ئەم زەکاتا سەر فتران دفی ماوہی ژى دا بدەین، ئەفجا ھەر کەسەکی ب روژەکی یان دوو روژان بەری شەفا جەژنا پەمەزانى زەکاتا سەر فترین خۆ بدەریبخت دروستە، و ھەر کەسەکی د شەفا جەژنی دا یان ل سپیدەھییا جەژنی بەری نفیژا جەژنی بەیتە کرن زەکاتا سەر فترین خۆ بدەت، ئەفە ژ ھەمی خیرترە، ئەو دەمە ژ سوننەتی یە، و بخیرترین، و باشتین دەمە .

بەلی ھەر کەسەکی پشتی نفیژا جەژنی بدەت ئەو کەتە دخەلەتی و گونەھی دا، و ژ خیر و پاداشتى زەکاتا سەر فتران بی بەھر بۆ، و پیدقییە تەوبە بکەت، و دووبارە فی کاری نەکەت، بەلی دی ھەر دەریبخت چونکی ئەو مافی ھەژارانە، ھەر وەسا پرسە کا دیتەر ژى یا ب روژ ئافا بوونا دوماھی ژ ھەیفە پەمەزانى فە گریدایە، ئەو ژى: ئەگەر کەسە ک بەری روژ ئافا بوونی موسلمان بت یان زاروکی وی ھاتە ل سەر دونیایى، یان ھەفژینی پیکئینا، دقت ئەو زەکاتا سەر فترى ل فان رەوشا ژى بدەریبخت. بەلی ئەگەر پشتی روژ ئافا بوونی بیت، چ ل سەر نینە، و ل سەر واجب نینە ئەو بدەریبخت.

حوکم یی ل دهستیکا ره مه زانی زه کاتا سهر

فترین خو ددهن چیه ؟

د مه زه بی ئیمای شافی خودی دلوقانی پی ببهت، دهستیری یا دای، و نهو نه فی چهندی دروست دبین؛ نه گهر که سه ک ل دهستیکا هه یفا ره مه زانی زه کاتا سهر فترین خو بدهت،

به لی پا یا دیار دبیت قه ولی راجح و بووچونا پتیریا زانا و فقه زانا یا دروست نه وه ب روزه کی یان دووان بهری شه فا جه ژنی بهیته دان، هه تا فی ری بتنی دهستیریا پی هاتییه دان، که واته پی بهری فی ده می بدهریخیت نه یا دروسته، و دقیت بدهریخیته فه، چونکی وی بهری ده می وی پی شهرعی ده ریخست، ههر وه کی پی نقیژ بهری ده می وی پی شهرعی کر بیت، ههر چه وا بیت یا باشر نه وه نه م ژ خیلای و جوداهیا فه توای پاریزین، و وی بکه ن یا ژ هه مییا سلامه تر و باشر بو دینی مه.

پێژه‌یا زه‌کاتا سه‌ر فتران چه‌ند ده‌یته‌ ده‌رئێخستن ؟

سه‌باره‌ت رێژا ده‌رئێخستنا زه‌کاتا سه‌ر فتران پێغه‌مبه‌ر ﷺ دی‌ژیت:
 " فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَدَقَةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ " ئانکو:
 پێغه‌مبه‌ری خودی ﷺ زه‌کاتا سه‌ر فتران یا فه‌رز کری ب رێژه‌یا
 صاعه‌کی ژ خوارنی.

هن‌دیکه (صاع)ه‌ زانایان یا پیشبینی کری کو دبنه‌ چوار مست، ژ
 مستین که‌سه‌کی ده‌ستین وی نافنجی بن، ئەو ده‌یته‌ ه‌ژمارتن ب
 پیقانی نه‌کو ب کیشانی، و پیقانا چار مستان ئانکو صاعه‌کی ب
 زێده‌هی زانا دی‌ژن ئەو ده‌یته‌ ۲،۵۰۰ گرام - دوو کیلو و نیف - ژ
 خوارنی، ئەفجا چ دوو کیلو نیقیین برنجی بن، یان قه‌سپان، یان
 گه‌نمی...ه‌تد.

ه‌ه‌تا ه‌نده‌کا یا گه‌هان‌دییه‌ سی کیلوان، و ئەفه‌ باشتره‌ چونکی ئەگه‌ر
 زێده‌ بیت ژ مقداری شه‌ری یا زێده‌ ده‌یته‌ سه‌ده‌قه‌، و بۆ هه‌ژاری
 باشتر و چیتره‌.

صاع بۆ هه‌می جوړین خوارن دبیته دوو کیلو نیف؟

بێگومان نه‌خپ، و جوداهی یا هه‌بی دبیت ئە‌گه‌ر چوار مستین برنجی بکه‌ینه صاعی دا دبیت کیلویین وی پتر بن ژ نیسکی یان ژ یین گه‌نمی، ژبه‌ر فی چه‌ندی زانایان رێژه‌یه‌کا بزیده‌هی یا داناتی و گوتینه: دوو کیلو نیف.

به‌لی ئە‌گه‌ر موسلمان -سئ کیلویان- ژی بده‌ریخیت چ ئاریشه‌ نینه و ئە‌فه‌ چیتره‌ و سلامه‌تته‌ره‌. هه‌ر بۆ زانین صاع ئامانی پیغه‌مبه‌ری بۆ ﷺ ئە‌وی زکاتا سەر فتران پی دکیشا.

بۆ بازرگانی دروسته کهسه‌کی بکه‌ته وه‌کیلی خۆ و پیش ویشه زه‌کاتا سەر فترین وان که‌سا بده‌ت ئەوین لبن ده‌ستی وی؟

دروسته بۆ که‌سه‌کی ئە‌گەر ل وه‌غهره‌کی بیت و نه‌شیت زه‌کاتا سەر فترین خۆ بدت ئەو که‌سه‌کی بکه‌ته وه‌کیلی خۆ و بیژیتی، ئەز ده‌ستیری دده‌م تۆ پیش من و یا وان که‌سین لبن خودانکرنا من، وه‌کی زارۆکین وی هه‌فزینا وی بده‌ریخی، ئە‌فه یا دروسته .

ئەگەر کەسەك ژ دەرڤه‌ی وه‌لاتی خۆ بیت دئ ل ویژی سهرفتریڤ خۆ ده‌ت، یان ل وه‌لاتی وی دئ بۆ هه‌ینه دان ؟

هه‌ر کەسەكی ل هه‌ر جه‌هه‌کی بیت ئەرکه‌ لسه‌ر وی ئەو زه‌کاتا
سه‌رفتریڤ خۆ بده‌ت ، و کەسێ ژ دەرڤه‌ دژیت ل وی جه‌ی ئەگه‌ر
فه‌قیر و هه‌ژاریڤ مسلمانان ده‌ست که‌فتن پیدڤیه‌ لسه‌ر وی ئەو
سه‌ر فتریڤ خۆ بده‌ته‌ وان، ئەگه‌ر بۆ وی ئەف چه‌نده‌ یا ب
زه‌حمه‌ت بیت پیدڤیه‌ کەسەکی ل وه‌لاتی خۆ بکه‌ته‌ (وکیل) کو
پیش و یقه‌ ل جه‌ی وی سه‌ر فتریڤ وی بده‌ت .

هه‌روه‌سا ژ بۆ سلامه‌تییا دینی مرۆڤی ئەو کەسێ ژ دەرڤه‌ دژیت بلا
سه‌حکه‌تی ئەو (صاع) دوو کیلو نیقی‌ت برنجی ل وه‌لاتی وی به‌ایڤ
وی چه‌ند پارهی، پاش ئەو کەسێ کریه‌ وه‌کیلی خۆ، بلا هندی
به‌ایڤ وی پارهی بۆ وی قویتی بۆ نموونه‌ برنجی بکریت، بده‌ته‌
که‌سانیت هه‌ژار. هه‌ر وه‌کی ئەگه‌ر سه‌رفتریڤ وی ل ویژی به‌ایڤ
(\$20) دۆلاران بیت پیدڤیه‌ ئەو کەسێ وکیل له‌ڤیری ب به‌ایڤ (\$ 20)
دۆلاران بۆ برنجی بکریت، و بکه‌ته‌ خیر .

ئهری دروسته کهسهک کیلو نیفا ژ برنجی و کیلو نیفا ژ نیسکی بدەر بیخیت و بیژیت ئەفه بۆنه سی کیلو بۆ زه‌کاتا سه‌ر فترین کهسهکی؟

خیلافا لسه‌ر فی چه‌ندی هه‌ی مه‌زه‌به‌ی ئیمامی شافعی و ئیمام ئبن
حه‌زم خودی ته‌عالا دلوفانی ب وان ببه‌ت، هه‌ردوو لسه‌ر فی
بووچونی نه‌ کو ئەفه ناچیبیت و نه‌ یا دروسته هوسا به‌یته دان.
ئانکو نه‌ یا دروسته زه‌کاتا فتری ب ریژه‌یا صاعه‌کی ژ دوو توخمین
جیاواز به‌یته ده‌رئێخستن، به‌لکو دقیت ژ ئیک توخمی خوارنی
بتنی بیت ئەفجا چ گه‌نم بتنی یان برنج بتنی یان هه‌ر خوارنه‌کا ب
ده‌ریخیت، به‌لگین وان ژی لسه‌ر فی چه‌ندی ئەوه‌ ئەو فی چه‌ندی
قیاس دکهن وه‌کی که‌فاره‌تا سویندی، دبێژن، کا چه‌وا ل ده‌می
که‌سه‌ک سویند دخوت که‌فاره‌ت ل سه‌ر وی ئەوه‌ یان دی
به‌نده‌کی ئازاکه‌ت، یان دی ده‌ه هه‌ژاران تیرکه‌ت، یان دی جلکان
ده‌ته ده‌ه که‌سان، ئه‌ری ما دروسته ئەو خوارنی بده‌ته پینج
که‌سان و جلکان بۆ پینج که‌سان بکریت؟ نه‌خیر چونکی ل فی‌ری
نه‌ ده‌ه هه‌ژار تیر کرن و نه‌ جل و به‌رگ بۆ ده‌ه که‌سان کرین، و
ئەفه هوسا خیلافی گوتنا خودی و پیغه‌مبه‌ری یه ﷺ. هه‌ر چه‌نده
هنده‌کا یا گوتی دروسته به‌لی ئەفه ئەم دبینن دروسته‌ره‌ کو چینا
بیت. خودی چیت‌ر دزانیت.

بەلێ یا دروستە ئەگەر پێش پتر ژ کەسە کی بیت، ئەو بو پێش هەر کەسە کی، جوهره کی قویتی جیواز دەریخیت، بو نموونه: بو کوری دوو کیلو نیفین برنجی و بو کچی دوو کیلو نیفین ئاری... هتد، بەلێ نابیت بو ئیک کەس ب رێژە یا ئیک صاع دوو توخمین جیاواز بهینه دەریخستن.

ئه‌رئ دروسته زه‌کاتا سه‌رفتران به‌یته دابه‌شکرن بو پتر ژ که‌سه‌کی یان دقیت هه‌می بده‌مه ئیک بئنی؟

هندیکه زه‌کاتا سه‌ر فترایه ده‌ستپیک بو هه‌می که‌سان نینه، وه‌کی دبیژن ریکا فی زه‌کاتی ژ یین دیتر به‌رتنگ تره، تی هه‌ژار و که‌سانیت پیتهی و ده‌یندار دروسته.

ئه‌فجا ئه‌گه‌ر ریژه‌یا زه‌کاتی به‌ردکه‌فیت، و گه‌له‌ک بیت دروسته ئه‌و به‌یته دابه‌شکرن بو دوو یان سی یان پتر ژ که‌سانیت هه‌ژی وه‌رگرتنا فی زه‌کاتی، به‌لی ئه‌گه‌ر ریژه‌کا کیم بیت یا باشر ئه‌وه بو ئیک مالا هه‌ژار بیت دا پتر ببیته جهی مفای و هوسا دی چیتر بیت.

دروسته زه‌کاتا سهر‌فتران به‌یته دان بو ده‌یابان؟

هندیکه خودان کرنا ده‌یابان ئه‌فه ئه‌رکه لسهر زاروکین وان، ئه‌و وان خودان بکه‌ن، و چافدی‌رییا وان بکه‌ن، خودای مه‌زن دی‌ی‌ت: {وَقَصَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا} (1)

ژ فی ئایه‌تی ده‌یته زانین کو پشتی مافی خودی ته‌عالا، مافی ده‌یابان بی هاتیه به‌حس کرن ژبه‌ر گرنگیا وی و مه‌زناهییا وی، وئه‌فه چه‌ند ئاگه‌هدارییه‌کا مه‌ترسییه بو مه‌هه‌مییا، ژبه‌ر هندی نابیت که‌سه‌ک زه‌کاتا خو بده‌ته ده‌یابین خو چونکی خودانکرنا وان ئه‌رکه لسهر ملیت وان و نه به‌س زه‌کاتا سهر فتران به‌لکو ههر جوهره‌کی زه‌کاتی هه‌بیت، چونکی ههر وه‌کی ئه‌و بی هاریکارییا خو دکه‌ت ژ مالی زه‌کاتی و بی ده‌یابین خو خودان دکه‌ت، وئه‌فه وه‌کی مفایه‌کی زفراندی لی ده‌یت بو وی بخو، چونکی خودانکرنا وان ئه‌رکه لسهر ملیت وی، به‌لی ئه‌گه‌ر بابی مروفی بی ده‌ین دار بیت، دروسته مروف ژ مالی زه‌کاتی هاریکارییا بابی خو بکه‌ت، چونکی ئه‌داکرنا ده‌ینیت وی نه ئه‌رکه لسهر ملیت کوری وی. به‌لی ب مه‌رجه‌کی نه‌کو ژبه‌ر مروفی ده‌ین کریت، ئانکو نه بو په‌یداکرنا پیداو‌یستییه‌کا مروفی ده‌ین کریت هینگی چینابیت.

(1) [الإسراء: ۲۳]

ئه ری دروسته که سه کی نه بیته زه کاتا سه فترین خو ب ده ریخیت، به لی پاش ده می بو ده یته ئه و ژ یا بو هاتی زه کاتا سه فترین خو ب ده ریخیت ؟

هندی که زه کاتا سه فترانه ل سه وی که سی واجبه یی هند قویت
هه بیته تیرا شه فه ک و روژه کی بکه ت ژ پی تقییا خیزانی، ئه وا زیده
دکه ت ئه و مالی زه کاتی یه.

هه ره وه کی شیخ محمد صدیق حسن خان دیبژیت: ئه و که سی
خوارنا خو و قیتی خو و خیزانا خو پتر ژ شه فه ک و روژه کان
هه بت، ئه وا هندی وی زیده بکه ت ئه و زه کاتا سه فتران لی
دچیت. له و ما دروسته ئه و بده ریخیت.

تہری زہکاتا سہر فتران پارہ دروستہ بہیتہ دان ؟

دہستپیکئی تہم دی سہحکہینی خودی تہعلا چ دیبیت: { لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ } (1) ٹانکو: پیغہمبہری خودی ﷺ باشتین نموونہ و چافلپیکہرہ بؤ ھہوہ.

و پیغہمبہری ﷺ نہہ سالان رپمہزانا گرتی کہواتہ نہہ جاران زہکاتا سہر فتران یا دا، و جارہ کی بتنی ژی ژوی بنہجہ نہ بؤیہ کو وی ﷺ زہکاتا سہر فتران پارہ دابت. دبیت ٹیک بیبیت: ھینگی پارہ نہبوون، و تہفہ گوتنہ کا بی بنہما و بی بناغہیہ، پارہ و قویت ژی ھہبوو، بہ لی قویت بی ہاتیہ ھہلبثارتن بؤ بجہ ٹینانا فی عبادہتی.

ھہروہ کی دفی فہرموودی دا ہاتی کو دیبیت: " فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَدَقَةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ " ٹانکو: پیغہمبہری خودی ﷺ زہکاتا سہر فتران فہرز کرب ریژہ یا صاعہ ک ژ خوارنی .

ھہروہ سا دفہرموودہ کا دیتر دا پیغہمبہر ﷺ دیبیت: " زَكَاةَ الْفِطْرِ طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ " (2)

ٹانکو: زہکاتا سہر فتران، پاقریبیہ کہ بؤ مروفی رپوژیکر ژ ھہر گوتنہ کا زیدہ گوتنہ کی یان کریارہ کا کریت کربیت و رپوژنی کیماسی کہ تبیتی، و خوارنہ کہ بؤ ھہژاران.

(1) [الأحزاب: ۲۱]

(2) سنن ابی داود (۱۶۰۹)

ژفان فه‌رموودا بۆ مه‌ دیار دبیت کو هندیکه‌ زه‌ کاتا سهر فترایه‌ پیدفیه‌ ب خوارنێ بیت نه‌ کو پارهی، و ئەفه‌ بوچوونا جمهوری فقه‌زانیه‌، و مه‌زه‌ه‌ی صه‌حابیانه‌.

هه‌روه‌سا هاتییه‌ فه‌ گوهاستن ژ أبو سعید الخدری خودی ژێ رازی بیت دیژیت: " كُنَّا نُعْطِيهَا فِي زَمَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ "(1). ئانکو: مه‌ زه‌ کاتا سهر فتران ده‌ریخست لسهر ده‌می پیغه‌مبه‌ری ﷺ صاعه‌ک ژ خوارنێ .

هه‌روه‌سا لدویف مه‌زه‌ه‌ی ئیمامی شافعی خودی دلۆقانیی پی ببه‌ت ئەو که‌سی پاران بده‌ت پیش قویتی فه‌، هینگێ زه‌ کاتا سهر فتران لسهر وی نه‌ رابوویه‌، و ئەو پی گونیه‌کاره‌ و ئەو مه‌زه‌ه‌ی گوتی خیلافه‌ یان ئەو بوچوونا دانا پارهی دروست دبینیت، هه‌ر ئەو بخوژی ژ لای چێترینی و باشتیرینی و سلامه‌تی قویتی دبین.

هه‌روه‌سا ئەری بوچی مروّف دی خو ئیخیته‌ مه‌ترسیی، و دی لدویف خیلافه‌کی چیت زه‌ کاتا وی جه‌ی ئاخفتنی بیت کا لسهر هاتییه‌ راکرن یان نه‌؟! یان بوچی عه‌قلیه‌تا خو ته‌ کلیف که‌ین کا چ باشته‌؟! بیگومان یا خودی ته‌عالا گوتی و یا پیغه‌مبه‌ر پی هاتییه‌ هنارتن ئەو خیرتره‌ و باشته‌ و سلامه‌تره‌.

(1) البخاري (١٥٠٨)

وصلی الله علی نبینا محمد و علی آله و صحبه أجمعین

نامیلکه بریتیه ژ چاڤیکه‌فتنه کێ دگهل نفیسه‌ری ل که‌نالی رادیویا
قورئان و سوننه‌ت هاتییه تومارکرن ل میژوویا 21/9/1444 ه. ژ
خودی دخوازم بکه‌ته جهی مفاپی. والله تعالی‌ الموفق.

ناقه‌روک

- 4.....پیشه‌کی
- 5.....ئه‌گهرئ نافلئکرنا "زکاة الفطر" بقی نافی چیه؟
- 6.....ئه‌رئ مه‌ره‌م و حکمه‌ت ژ زه‌کاتا سهر فتران چیه؟
- 8.....حوکمئ زه‌کاتا سهر فتران چیه؟
- 10.....حوکمئ یئ زه‌کاتا سهر فتران نه‌ده‌ت چیه؟
- 11.....زه‌کاتا سهر فتران لسهر کی واجبه؟
- 12.....ئه‌رئ ما دئ پیش که‌سئ دین فه‌ه‌یته‌ ده‌رئ‌یخستن؟
- 13.....چ تشت ده‌یته‌ دان ژ زه‌کا سهر فتران؟
- 14.....ده‌رئ‌یخستنا زه‌کاتا سهر فتران که‌نگی ده‌یته‌ دان؟
- حوکمئ یئ ل ده‌ستپئکا په‌مه‌زانج زه‌کاتا سهر فترئ خۆ دده‌ن
- 16.....چیه؟
- 17.....رئزه‌یا زه‌کاتا سهر فتران چند ده‌یته‌ ده‌رئ‌یخستن؟
- 18.....صاع بۆ هه‌می جورئ خوارنئ دبیته‌ دوو کیلو نیف؟
- بۆ بازارگانی دروسته‌ که‌سه‌کی بکه‌ته‌ وه‌کیلی خۆ و پیش ویشه
- زه‌کاتا سهر فترئ وان که‌سا بده‌ت ئه‌وین لبن ده‌ستی وی؟ 19

ئەگەر کەسەك ژ دەرفه‌یی وه‌لاتی خو‌ بیت دئ ل وئیرئ سهر فترین

خو‌ ده‌ت، یان ل وه‌لاتی وی دئ بو‌ هئته‌ دان ؟ 20

ئهرئ دروسته‌ کەسەك کیلو نیفا ژ برنجی و کیلو نیفا ژ نیسکی به‌ر

بیخیت و بیژیت ئەفه بو‌نه‌ سی کیلو بو‌ زه‌کاتا سهر فترین

کەسەکی ؟ 21

ئهرئ دروسته‌ زه‌کاتا سهر فتران به‌یته‌ دابه‌شکرن بو‌ پتر ژ کەسەکی

یان دقیت هه‌میئ بدەمه‌ ئیکئ بتنی 23

دروسته‌ زه‌کاتا سهر فتران به‌یته‌ دان بو‌ ده‌یابان ؟ 24

ئهرئ دروسته‌ کەسەکی نه‌بیت زه‌کاتا سهر فترین خو‌ ب ده‌ریخیت،

به‌لئ پاش ده‌مئ بو‌ ده‌یته‌ ئەو ژ یا بو‌ هاتی زه‌کاتا سهر فترین خو‌ ب

ده‌ریخیت ؟ 25

ئهرئ زه‌کاتا سهر فتران پاره‌ دروسته‌ به‌یته‌ دان ؟ 26

مژگه فست

www.mzgaft.com